

OPTOLITH®
Professionelle Bauprodukte

Hufgard Optolith
Bauprodukte
Polska Sp. z o.o.
ul. Rząsawska 40/42
42-209 Częstochowa
tel. +48 34 366 55 55
fax +48 34 366 85 50
e-mail: info@optolith.pl
www.optolith.pl

Kompleksowa renowacja elewacji barokowego zespołu klasztornego Franciszkanów w Kalwarii Pałacowskiej z zastosowaniem systemów Optosan

Kalwaria Pałacowska to osada ufundowana w 1665 roku przez kasztelana lwowskiego i wojewodę podolskiego Andrzeja Maksymiliana Fredrę. Od początku głównym celem założenia było upowszechnienie w tym miejscu kultu Męki Pańskiej. Sprzyjała temu topografia miejsca o dużym podobieństwie do krajobrazu Jerozolimy. Najważniejsza rozbudowa zespołu nastąpiła w latach 1770–1775. Wówczas to, dzięki fundatorowi cześnikowi przemyskiemu Szczepanowi Józefowi Dwernickiemu wybudowano nowy barokowy kościół, budynek klasztorny i nowe kaplice kalwaryjskie. W późniejszych latach następowały kolejne przebudowy, m.in. dobudowano piętro klasztoru, dodatkowe skrzydło, arkadowe podcienia oraz odrębny Dom Pielgrzyma, tzw. Kamienicę – nowicjat. Całość zespołu należy dzisiaj do najciekawszych zespołów późnobarokowej architektury sakralnej na Podkarpaciu. Obecnie mieści się tu Sanktuarium Męki Pańskiej i Matki Bożej Kalwaryjskiej wraz z Drogą Krzyżową o długości ok. 1,6 km. Zespół jest też często nazywany „przemyską Jasną Górą”.

W 2021 roku przeprowadzono tu szeroko zakrojone prace renowacyjne w ramach zadania o nazwie Kalwaryjskie Fortalicium Fredry.

Odreštaurowano przede wszystkim elewacje klasztoru i budynek byłego nowicjatu. Prace wykonywała firma remontowo-budowlana „Piotrowski” Paweł Piotrowski wywodząca się z tego samego regionu.

W tym ważnym zadaniu znaczący udział miała też firma Hufgard Optolith. Wybór producenta wiązał się z szeroką ofertą materiałów, dzięki której można było przeprowadzić kompleksową renowację, dostosowując konkretne produkty do różnych problemów i różnego zakresu prac. Dotyczył on przede wszystkim napraw elewacji tynkarskich i detalu sztukatorskiego z malowaniem całości na koniec.

Do rekonstrukcji tynków zdecydowano się na zaprawy wapienno-trassowe, od lat stosowane i zalecane przez ośrodki konserwatorskie na zabytkowych podłożach. Tu jednak ze względu na różną wielkość ubytków wykorzystano dwa różne w przygotowaniu produkty. Na elewacjach Domu Pielgrzyma, gdzie zachowano dużą część starych wypraw, zastosowano gotową fabryczną wyprawę wapienno-trassową Optosan RenoPutz. Tynk dzięki swojej elastyczności posiada minimalny skurcz i większą tolerancję na grubość

Dom Pielgrzyma – stan przed i po pracach renowacyjnych. Tu wykonano jedynie lokalne naprawy tynku wyprawą Optosan RenoPutz

warstwy, minimalizując ryzyko powstawania rys na niewielkich powierzchniach lokalnych ubytków. Z kolei na elewacjach klasztoru usunięto całość wypraw tynkarskich, co zwiększyło powierzchnię napraw, a zatem i koszty materiałów. Rozwiązaniem było przygotowanie wypraw bezpośrednio na placu budowy z wykorzystaniem wapna hydraulicznego z trassem Optosan TrassKalk i niewielkim dodatkiem białego cementu pucolanowego Optosan TrassZement z własnym kruszywem. Tak przygotowana wyprawa pozwoliła na zachowanie wszystkich najważniejszych wymaganych cech konserwatorskich, przy jednoczesnym znaczącym obniżeniu kosztów prac. Warto dodać, że Optosan TrassKalk otrzymał w 2010 roku główną nagrodę XV Targów Konserwatorskich w Toruniu, przyznawaną przez wykładowców Instytutu Konserwatorstwa i Zabytkoznawstwa UMK. Pozostałe elementy prac wykonano już w jednolitej technologii na obu obiektach, tj.: profile i detal sztukatorski naprawiano z wykorzystaniem gotowych lekkich i szybkowiążących zapraw w technice ciągniętej StuckoGrob i StuckoFein; na całości nałożono końcowy mineralny tynk cienkowarstwowy zbrojony mikrowłóknami, z dodatkiem trassu reńskiego Optosan TrassFeinputz o wybranej średnioziarnistej strukturze 0–0,6 mm.

W części przyziemia, ze względu na ryzyko obecności soli rozpuszczalnych, założono tynki renowacyjnych WTA w pełnym zakresie trójwarstwowym.

Ostatnim etapem prac było pomalowanie obu elewacji. Mimo powszechnie stosowanych w ostatnich latach farb silikatowych ostatecznie zdecydowano się jednak na farbę krzemooorganiczną Optomal Silcosan. Jednym z powodów było ryzyko nakładania farb już w okresie jesiennym. Farby mineralne nie radzą sobie z dużymi wahaniami temperatury i wysoką wilgotnością, co często skutkuje ich

przebarwieniami. Optomal Silcosan posiada duży udział żywicy silikonowej, co gwarantowało nie tylko wysoką hydrofobowość, ale też dyfuzyjność i mineralnie matowy charakter powłoki. Farba była już stosowana z powodzeniem na wielu zabytkowych elewacjach, m.in. także na innym zespole klasztornym Franciszkanów w Łodzi Łagiewnikach. Potwierdzeniem najwyższej jakości farby są zewnętrzne badania wykonane w laboratorium PKZ w Toruniu, akceptujące stosowanie jej na zabytkowych podłożach.

Prace ukończono pod koniec zeszłego roku.

Robert Koprowicz

*Menadżer Produktu ds. Renowacji
Dyplomowany Konserwator
i Restaurator Dziel Sztuki*

Elewacje klasztoru po usunięciu całości zniszczonych wypraw tynkarskich

